Balti Kaitsekolledži 2003. aasta raamatupidamise aastaaruande järelaudit

KONTROLLIARUANNE

nr 2-5/04/82
02.08.2004

Balti Kaitsekolledži
2003. aasta raamatupidamise aastaaruande järelaudit

Tallinn
2004

Sisukord

SISSEJUHATUS **3**

1. ARVAMUSE ANDMISE LÄHTEKOHAD **4**

1.1. Riigikontrolli pädevus **4**

1.2. Auditi eesmärk **4**

1.3. Vastavus standarditele **4**

1.4. Vastutus aruande õigsuse eest **4**

2. ARVAMUS BALTI KAITSEKOLLEDŽI 2003. AASTA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE KOHTA **5**

2.1. Märkus **5**

2.2. Riigikontrolli arvamus **5**

2.3. Muud tähelepanekud **5**

2.4. Ettepanekud **7**

Sissejuhatus

Riigikontroll auditeeris 2004. aasta tööplaani alusel Balti Kaitsekolledži (edaspidi ka *kolledž*) 2003. aasta raamatupidamise aastaaruannet. Audit toimus ajavahemikul 07.04–04.05.2004. Meie 20.05.2004. a koostatud kontrolliaruandes[1] esitatud märkustele ja tähelepanekutele tuginedes esitas Balti Kaitsekolledž parandatud 2003. aasta raamatupidamise aastaaruande, mille osas sooritasime Balti Kaitsekolledži 2003. aasta raamatupidamise aastaaruande järelauditi.

Järelaudit tugineb raamatupidamise andmetele seisuga 31.12.2003. Kolledži finantseerimis-, raamatupidamis- ja auditeerimispõhimõtted on sätestatud Balti riikide ja toetavate osapoolte vahel sõlmitud vastastikuse mõistmise memorandumis[2] (edaspidi *memorandum*). Viimasest tulenevalt korraldab kolledž oma raamatupidamisarvestust vastavalt Eesti Vabariigi (võõrustav osapool) õigusaktidele, mida täpsustavad ja täiendavad kolledži nõukogu kinnitatud rahandus- ja raamatupidamiskorraldused.

Raamatupidamise korraldamisel ja aruande koostamisel on kolledž lähtunud Eesti Vabariigi avaliku sektori raamatupidamist ja aruandlust reguleerivatest õigusaktidest[3].

Auditeerisid auditijuht Jüri Kurss ja nooremaudiitor Jaana Tõnisson.

[1] Riigikontrolli 20.05.2004. a kontrolliaruanne nr 2-5/04/30 "Riigikontrolli arvamus Balti Kaitsekolledži 2003. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta"

[2] Vastastikuse mõistmise memorandum Eesti Vabariigi kaitseministri, Läti Vabariigi kaitseministri, Leedu Vabariigi rahvusliku kaitseministri, Taani Kuningriigi kaitseministri, Soome Vabariigi kaitseministri, Saksamaa Liitvabariigi kaitseministri, Hollandi Kuningriigi kaitseministri, Norra Kuningriigi kaitseministri, Poola Vabariigi rahvusliku kaitseministri, Rootsi Kuningriigi kaitseministri, Šveitsi Konföderatsiooni kaitseministri ning Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa Ühendkuningriigi kaitseministri vahel koostöö kohta Eesti Vabariigis asuva Balti Kaitsekolledži rajamisel, tegutsemisel, juhtimisel ning esialgsel finantseerimisel ja personali lähetamisel

[3] Rahandusministri 16.12.2003. a määrus nr 106

1. Arvamuse andmise lähtekohad

1.1. Riigikontrolli pädevus

Toetajariigid näevad kolledži auditeerimist Eesti riigi kohustusena, sest rahastamisskeemi järkjärgulise muutmise tulemusena hakkavad kolledžit lähitulevikus rahastama toetajariikide asemel kolm Balti riiki. Eesti Vabariigi kaitseminister on Riigikontrollile esitanud vastava ettepaneku[4], mis on ka auditi sooritamise aluseks. Riigikontroll on auditeerinud kolledži raamatupidamise aastaaruandeid igal aastal alates 2001. aastast.

1.2. Auditi eesmärk

Auditi eesmärk on avaldada arvamust kolledži 2003. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta. Järelauditi raames kontrolliti tehtud paranduste õigsust. Arvamust avaldades tuginetakse järgmistele põhikriteeriumidele:

- kas majandustehingud on kajastatud sisuliselt ja aritmeetiliselt õigesti;
- kas varad on tegelikult kolledži omad ja võlad asutuse kohustused;
- kas varad ja kohustused tegelikkuses eksisteerivad;
- kas varad ja kohustused on nõuetekohaselt hinnatud;
- kas tulud ja kulud on kajastatud tekkepõhiselt, õiges perioodis ja täies mahus;
- kas kolledži raamatupidamise korraldus vastab raamatupidamise seaduse ja rahandusministri määrustega kehtestatud nõuetele ning heale raamatupidamistavale, ulatuses, mis kehtib Eesti Vabariigi avaliku sektori asutustele.

Auditi tulemusena ei anta üldhinnangut finantsjuhtimisele ja sisekontrollisüsteemidele, kuid tuuakse välja olulisemad tähelepanekud avastatud puuduste kohta.

1.3. Vastavus standarditele

Riigikontroll sooritas auditi kooskõlas INTOSAI[5] auditistandarditega. Need standardid nõuavad, et audit planeeritaks ja sooritataks viisil, mis võimaldab piisava kindlustundega otsustada, kas finantsaruanded ei sisalda olulisi vigu ega ebatäpsusi. Auditi käigus kontrollisime väljavõtteliselt tõendusmaterjale, millel põhinevad raamatupidamise aastaaruandes esitatud näitajad. Audit hõlmas ka aruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtete ja juhtkonna raamatupidamislike hinnangute analüüsi. Arvame, et audit annab piisava aluse arvamuse avaldamiseks kolledži raamatupidamise aastaaruande kohta.

1.4. Vastutus aruande õigsuse eest

Aruande koostamise ja selles sisalduva info õigsuse eest vastutavad kolledži juht Michael Hesselholt Clemmesen ning raamatupidamise eest vastutav isik Jana Lundblad.

---

[4] Kaitseministri 11.01.2000. a kiri nr 1-430/5629

[5] INTOSAI (International Organisation of Supreme Audit Institutions) – ÜRO egiidi all tegutsev Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon

2. Arvamus Balti Kaitsekolledži 2003. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta

2.1. Märkus

Sarnaselt eelmiste aastatega ei kajasta kolledži raamatupidamise aastaaruanne ka 2003. aastal kõiki varasid, kohustusi, tulusid ja kulusid, sest aruandes ei kajastu asutajariikide (Taani, Šveits, Rootsi, Norra, Island, Soome, Holland) ja Balti riikide eraldatud summad isikkoosseisu ja kadettide lähetamisega seotud kuludeks, sh majutuskulud, töötasud, päevarahad ja sõidukulud kolledžisse ja tagasi. Memorandumi kohaselt on nende kulude katmine iga riigi kohustus.

Riigikontrolli hinnangul ei anna kolledži majandustegevuse kajastamine eraldi aruannetes terviklikku ülevaadet õppeasutuse tegevusest, varadest ja ülalpidamiseks vajalikest kuludest. Sellele probleemile oleme tähelepanu juhtinud ka eelmiste aastate auditite käigus[6].

2.2. Riigikontrolli arvamus

Meie arvates, arvestades auditi ja järelauditi ulatust ning välja arvatud kontrolliaruande punktis 2.1 kirjeldatud asjaolu võimalik mõju, on raamatupidamise aastaaruanne, mis näitab Balti Kaitsekolledži 2003. aasta tulemiks 1 089 759 krooni ja bilansimahuks 31.12.2003. a seisuga 9 848 208 krooni, olulises osas kooskõlas Eesti Vabariigi rahandusministri 16.12.2003. a määrusega nr 106 "2003. a majandusaasta aruande koostamine, esitamine ja kinnitamine".

2.3. Muud tähelepanekud

Järgnevalt on toodud raamatupidamisarvestust puudutavad tähelepanekud, mis summade ebaolulisuse tõttu aruande õigsust ei mõjuta, külla aga viitavad sisekontrollisüsteemi nõrkadele kohtadele, ning tehingute seaduslikkust ja finantsjuhtimist puudutavad tähelepanekud. Kuna laitmatult toimiv sisekontrollisüsteem on õige ja õiglase raamatupidamisaruandluse koostamise üheks eelduseks, on allpool toodud tähelepanekud raamatupidamisaruande kohta koostatud kontrolliaruande lahutamatuks koostisosaks.

2.3.1. Esineb algdokumentidega katmata makseid ning välisesinejatele on hüvitatud kütusekulu.

- Soren Frausigi 06.05.2003. a raamatupidamisosakonnale esitatud hüvitamisnõue 497 krooni karastusjookide eest on käsitatav erisoodustusena, sest iga raamatupidamiskirjendi aluseks peab olema majandustehingut tõendav algdokument.[7] Kuna algdokumente ei ole, pole ka võimalik hinnata seda, mille eest kulu hüvitatakse. Juhime ka tähelepanu, et erisoodustused tuleb vastavalt maksustada.

- Jüri Luigele on mitmel korral hüvitatud kütusekulu Tallinnast Tartusse esinema tulemise puhul, kokku 1447 krooni. Nende kulude hüvitamine on käsitatav erisoodustusena[8], kuivõrd sisuliselt on tegu töövõtuga (ilma lepinguta)[9]. Seega oleks pidanud need kulud maksustama erisoodustusmaksuga summas 1550 krooni.

---

[6] Riigikontrolli 24.05.2002. a kontrolliaruanne nr 2-5/02/3 "Riigikontrolli arvamus Balti Kaitsekolledži 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta" ja 28.04.2003. a kontrolliaruanne nr 2-5/03/22 "Riigikontrolli arvamus Balti Kaitsekolledži 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta"
[7] Raamatupidamise seadus, § 6 lg 4
[8] Tulumaksuseadus, § 48 lg 4
[9] Tulumaksuseadus, § 48 lg 3

2.3.2. Kolledž vahendab AS-ilt Ordi kolledži töötajatele arvutustehnikat ja -tarvikuid – kuna AS Ordi müüb kolledžile kaupa väga soodsalt, ostab kolledž seda ka oma töötajatele, kes kolledži esitatud arve alusel kolledžile kauba eest tasuvad. Selline ettevõtlustegevus kolledži poolt on taunitav, kuna see ei ole tema põhitegevus ega eesmärkidega seotud.

2.3.3. Kolledži raamatupidamise sise-eeskirjas on reguleerimata aruandlus pangakaartide kasutamise kohta. Deebetkaardiga sooritatud tehinguid kajastatakse raamatupidamises pangaväljavõtte alusel, millele on lisatud kuludokumendid. Krediitkaardiga tehtud kulutusi tõendab pangaväljavõte (internetiostudel puudub tavaliselt originaaldokument). Sisekontrolli tõhustamiseks tuleb täiendada raamatupidamise sise-eeskirja ning sätestada koostatavad aruanded, tähtajad, kinnitajad ja vastutajad.

2.3.4. Raamatupidamise sise-eeskirjas tuleks selgitada, kuidas arvestatakse nn kuulajate vaba jääki. Selline nimetus on eksitav, sest üksiku tudengi finantseerimise jääki võib käsitada kohustusena.

Sisult on tegu finantseerimise arvestusliku jäägiga, mis tekib pärast otseste kulude (lähetuskulud, stipendium jms) mahaarvamist tudengile eraldatud rahasummast. Vaba jäägi arvel kaetakse kolledži üldkulud ning analüütilise arvestuse selguse huvides kantakse see nn vaba jääk üle eraldi arvelduskontole.

Auditeeritav kavatseb alates 2004. aastast raamatupidamise sise-eeskirjadesse sisse viia kuulajate vaba jäägi arvestamise korra.

2.3.5. Aegunud käibemaksunõue summas 52 325 krooni kanti 01.12.2003. a kuludesse valele kontole 5991 "Valuutakursikahjumid hankijatelt". Õige olnuks kasutada kontot 5990 "Muud majandustegevuse kulud". Riigikontrolli 20.05.2004. a kontrolliaruandes tehtud sellekohasest tähelepanekust lähtudes parandati konto õigeks, kuid tulemiaruandes kajastub käibemaksunõue endiselt finantskuludes, mitte muude tegevuskuludes, nagu sätestatakse riigi raamatupidamise üldeeskirja[10] lisas 1.

[10] Rahandusministri 11.12.2003. a määrus nr 105 "Riigi raamatupidamise üldeeskiri"

2.4. Ettepanekud

Riigikontroll teeb Balti Kaitsekolledži nõukogule ja juhile järgmised ettepanekud:

- Kajastada kolledži kogu majandustegevus ühes aruandes, et tagada terviklik ülevaade õppeasutuse tegevusest, varadest ja ülalpidamiseks vajalikest kuludest. Vajaduse korral (toetajariikide soovidest lähtudes) võib kaaluda aruandlust toetajariikide lõikes.
- Täpsustada ja parandada sihtfinantseerimise arvestust raamatupidamise sise-eeskirjas ja tagada seeläbi arvestuse veakindlus (2003. aastal esines sihtfinantseerimise osas ebatäpsusi). Soovitame finantseerivate asutuste ja kolledži vahel teha perioodilisi saldovõrdlusi, kus oleksid näidatud kolledžile üle kantud ja saadud summad ning välja toodud ka sihtfinantseerimise jääk üksikute tudengite või nende gruppide lõikes.
- Sätestada raamatupidamise sise-eeskirjas ostude tegemise kord.
- Tagada, et ei toimuks kaupade edasimüüki kolledži töötajatele.
- Täiendada raamatupidamisarvestuse protseduure nii, et:
    - oleks sätestatud deebet- ja krediitkaartide aruandlus;
    - raamatupidamiskanded ilma algdokumendita oleksid välistatud;
    - viitlaekumised oleksid kajastatud õiges perioodis;
    - oleks tagatud nõuete, kohustuste, tulude ja kulude kandmine õigetele kontodele;
    - kõigi töövõtjatega oleksid sõlmitud lepingud ning oleks tagatud maksude korrektne tasumine;
    - oleks tagatud arvete õigeaegne ja korrektne tasumine.

Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond